

Polski Instytut Montessori

Faza sensorywna dla porządku

Okres wczesnego dzieciństwa, jest niewątpliwie najbogatszym i najważniejszym czasem w życiu człowieka. Właśnie w tym okresie dziecko przechodzi kolejne fazy sensorywne dla rozwoju i uczenia się.

Faza sensorywna dla porządku jest ściśle związana z naturą i cechami zachowania dziecka, która jest wynikiem jego relacji z otoczeniem, z ogromną potrzebą bezpieczeństwa.

Porządek ma dla dziecka niebagatelne znaczenie. Po pierwsze oznacza wszystko, to, gwarantuje mu bezpieczeństwo wewnętrzne, czyli porządek wewnętrzny, ale także porządek zewnętrzny, pozwalający dziecku rozumieć, przewidywać i poniekąd panować nad tym wszystkim, co się wokół niego dzieje. Zgodnie z montessoriańską filozofią edukacji, porządek zewnętrzny, to rozpoznawanie miejsca każdego przedmiotu w relacji z otoczeniem i pamiętanie, gdzie każda rzecz powinna się znajdować. Ten aspekt porządku, uważany za jedną z potrzeb życiowych, po zaspokojeniu daje dziecku prawdziwą radość i satysfakcję. Porządek zewnętrzny oznacza przyporządkowanie określonego miejsca do przedmiotu i odwrotnie. Określenie stałości miejsca, układu, wyglądu i estetyki.

Porządek wewnętrzny natomiast, definiowany także jako „organizacja wewnętrzna”, czyli wrażliwość, która pozwala dziecku być świadomym różnych części swego ciała i ich pozycji względem siebie. Natura wyposaża dziecko w szczególną wrażliwość, związaną z różnymi pozycjami jego ciała. Pozwala ona dziecku zrealizować swój pełny potencjał rozwoju ciała fizycznego, osiągnąć intelektualnych i rozwoju duchowego. Dziecko posiada szczególny rodzaj pamięci, tzw. „Pamięć mięśniową” która pozwala mu zdać sobie sprawę ze wszystkich pozycji przyjmowanych przez różne części jego ciała.

Ta szczególna wrażliwość uporządkowanego świata zewnętrznego i wewnętrznego dziecka przypada na okres między okresem niemowlęcym a drugim rokiem życia.

Dziecko potrzebuje jasno określonych zasad działania, ustalonego porządku dnia, rutyny, jeśli chodzi o pewne zachowania i rytuałów, jeśli chodzi o kontakty z ludźmi.

Zaburzenie rutyny powoduje, że dziecko jest wytrącone z równowagi wewnętrznej. Nie potrafi przewidzieć, co się stanie. Właśnie tutaj rola dorosłego jako osoby zapewniającej spełnienie potrzeb fazy sensorywnej jest niezbędna.

”Wrażliwość dziecka na porządek można zauważyć już w pierwszych miesiącach jego życia. Można je zauważyć obserwując radość i entuzjazm dzieci widzących, że wszystko znajduje się na swoim miejscu.”

”Porządek polega na rozpoznawaniu miejsca każdego przedmiotu w relacji z otoczeniem i pamiętanie, gdzie każda rzecz powinna się znajdować. Oznacza to, że można zorientować się w swoim otoczeniu i mieć nad nim kontrolę we wszystkich szczegółach ”. Tak Maria Montessori tak scharakteryzowała potrzebę porządku u małego dziecka w swojej książce „Sekret dzieciństwa „.

Istnieją badania, potwierdzające potrzebę stałości i porządku zarówno wewnętrznego, jak i zewnętrznego. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych dla małych dzieci zwraca się szczególną uwagę na stałość w opiece, poprzez wykonywanie wszelkich czynności

pielęgnacyjnych przez stałą, jedną osobę. Kontakt małego dziecka z osobą dorosłą, kształtuje się poprzez dotyk, oddech, głos... Okazuje się, że na poczucie bezpieczeństwa ma wpływ kolejność czynności pielęgnacyjnych.

Maria Montessori jasno mówi na stronie 56 Sekretu Dzieciństwa że *"Natura zapewnia możliwość i świadome doświadczenie rzeczywistego rozwoju. Negatywny dowód istnienia i natężenia tej fazy sensorytywnej można obserwować, kiedy okoliczności otoczenia zakłócają spokojny rozwój tego twórczego zdobywania."*

Literatura :

“Sekret dzieciństwa” Maria Montessori